

UCHWAŁA NR 307/XXVIII/16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
z dnia 28 listopada 2016 roku

w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 486) i art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (jednolity tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 239, z późn. zm.)¹.

Sejmik Województwa Pomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Pomorskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Sejmiku Województwa Pomorskiego

Jan Kleinszmidt

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz.U. z 2016 r. poz. 395

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Projekt rocznego programu, zgodnie z uchwałą Nr 1232/LI/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 września 2010 r., został skonsultowany z organizacjami pozarządowymi. Proces konsultacji społecznych trwał 25 dni i obejmował konsultacje prowadzone w formie formularza elektronicznego on-line oraz 2 spotkań konsultacyjnych. Zgodnie z art. 5a ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie do projektu programu załączono opinię właściwej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Program współpracy przygotowany został zgodnie z zapisami art. 5a ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym Programu na rok 2017 jest rozwój systemu wsparcia tworzonych przez i dla organizacji pozarządowych w celu skutecznej realizacji zadań publicznych. Cele i zadania Programu są kompatybilne z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (cel strategiczny 2 – Aktywni mieszkańcy, cel operacyjny 2.2 – wysoki poziom kapitału społecznego, kierunek działania 2.2.1 systemowe wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych).

Kwota środków budżetowych przeznaczona na realizację Programu w 2017 r. wynosi 6.060.735,00 zł i została oszacowana przez Departamenty Urzędu bezpośrednio zaangażowane w realizację Programu. Dodatkowo organizacje pozarządowe będą mogły w 2017 roku aplikować o środki w ramach konkursów ogólnych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020, o środki z Państwowego Funduszy Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także korzystać ze wsparcia Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego.

**Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego
z organizacjami pozarządowymi na rok 2017**

§ 1.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Ilekroć w niniejszym Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2017, zwanym dalej „Programem”, jest mowa o:
  - 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. Dz. U. 2016 r., poz. 239 z późniejszymi zmianami);
  - 2) organizacji pozarządowej – należy przez to rozumieć podmioty o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy;
  - 3) PROP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Organizacji Pozarządowych - zespół inicjatywno-konsultacyjno-opiniotwórczy, reprezentujący organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego;
  - 4) PRDPP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego, radę o której mowa w art. 41a ust. 1 ustawy, powołaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego;
  - 5) PSCOP- należy przez to rozumieć Pomorską Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych;
  - 6) dotacji – należy przez to rozumieć dotację, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy;
  - 7) Komisji – należy przez to rozumieć Komisję Konkursową, o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy;
  - 8) charakterze ponadlokalnym zadania – należy przez to rozumieć zadanie o zasięgu lub znaczeniu regionalnym;
  - 9) EFS – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny;
  - 10) Samorządzie – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Pomorskiego;
  - 11) Sejmiku – należy przez to rozumieć Sejmik Województwa Pomorskiego;
  - 12) Zarządzie – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Pomorskiego;
  - 13) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
  - 14) Pełnomocniku – należy przez to rozumieć Pełnomocnika powoływanego przez Marszałka Województwa Pomorskiego w celu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
  - 15) RPO – należy przez to rozumieć Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
  - 16) Strategii – należy przez to rozumieć Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020;
  - 17) RPS AP – należy przez to rozumieć Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie;
  - 18) Zespole Międzysektorowym – należy przez to rozumieć zespół inicjatywno-doradczy, w skład którego wchodzi: Pełnomocnik, co najmniej jeden przedstawiciel ROPS wskazany przez Pełnomocnika oraz przedstawiciele PRDPP i PROP;
  - 19) LGD – należy przez to rozumieć Lokalne Grupy Działania;
  - 20) LGR – należy przez to rozumieć Lokalne Grupy Rybackie;

- 21) Pomorski System Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych – należy przez to rozumieć regionalny system wsparcia organizacji pozarządowych.
2. Program będzie realizowany od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.

§ 2.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Celem głównym współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi na rok 2017 jest rozwój systemu wsparcia tworzonego przez i dla organizacji pozarządowych w celu skutecznej realizacji zadań publicznych.
2. Cele szczegółowe współpracy, o której mowa w ust. 1, to:
  - 1) zwiększenie poziomu integracji między wojewódzkimi, powiatowymi, gminnymi Radami Działalności Pożytku Publicznego, Radami Organizacji Pozarządowych i ciałami opiniodawczo-doradczymi (np. poprzez działające grupy robocze, komisje wspólne czy Zespół Międzysektorowy), działającymi w sferze pożytku publicznego i wolontariatu oraz rozwoju regionalnego województwa pomorskiego;
  - 2) podniesienie świadomości u przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w zakresie funkcjonowania i standardów pracy Rad Działalności Pożytku Publicznego;
  - 3) zwiększenie poziomu wiedzy na temat roli i znaczenia dialogu obywatelskiego oraz możliwości wymiany tej wiedzy wśród przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych;
  - 4) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na działania obywatelskie z różnych źródeł, w tym z funduszy europejskich w nowym okresie programowania 2014-2020;
  - 5) kontynuowanie inicjatyw podejmowanych w partnerstwach międzysektorowych, w szczególności w działaniach długofalowych;
  - 6) wzrost poziomu profesjonalizmu działania pomorskich organizacji pozarządowych dla skutecznej realizacji zadań publicznych.

§ 3.

ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi odbywa się zgodnie z zasadami:

- 1) pomocniczości – zgodnie z którą problemy winny być rozwiązywane na najniższym szczeblu organizacyjnym, o ile dysponuje on najlepszymi narzędziami do ich rozwiązania, z uwzględnieniem interwencjonizmu administracji w koniecznym wymiarze. Zakłada się, że tylko wówczas osoby, których dana kwestia dotyczy, mają na nią największy wpływ. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją szerokiej partycypacji społeczności lokalnej w procesie decydowania i współzarządzania;
- 2) partnerstwa – co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;
- 3) efektywności – w myśl której Samorząd współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań społeczno-ekonomicznych, uwzględniając kryterium racjonalności i optymalizacji kosztów w wydawaniu środków publicznych;
- 4) jawności – u podstaw której leży obustronne zaufanie oraz dysponowanie prawdziwą i rzetelną wiedzą przez obie strony, która ma przyczyniać się do tworzenia wysokiej wartości relacji. Według niej należy kształtować przejrzyste zasady współpracy, oparte na jednolitych dla wszystkich podmiotów równych, jawnych kryteriach i warunkach wyboru realizatorów zadań publicznych;

- 5) suwerenności stron – zgodnie z którą Samorząd respektuje odrębność i niezależność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznając ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z organizacjami pozarządowymi;
- 6) uczciwej konkurencji – w świetle której wszystkie podmioty mają takie same szanse w dostępie do realizacji zadań publicznych, udostępniają sobie wzajemnie pełną i prawdziwą informację na temat obszarów działania, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Województwa Pomorskiego i jego mieszkańców.

§ 4.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY WSPÓŁPRACY

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi w roku 2017 obejmować będzie zadania szczegółowo określone w § 5 Programu o charakterze ponadlokalnym w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej;
- 4) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 7) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 8) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 9) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 10) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 11) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 12) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 13) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 14) turystyki i krajoznawstwa;
- 15) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 16) promocji i organizacji wolontariatu;
- 17) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 18) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 19) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 20) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt. 1-19.

§ 5.

PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

Priorytetowymi zadaniami w zakresie współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi w 2017 roku są:

1. **pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób**
  - 1) łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych, poprzez wsparcie działalności banków żywności i łaźni publicznych;

- 2) promocja dobrych praktyk organizacji pozarządowych, wymiana doświadczeń w zakresie działań w obszarze pomocy społecznej, w tym Nagroda w konkursie Bursztynowego Mieczyka;
- 3) wspieranie przedsięwzięć pomocowych uwzględniających stan zdrowotny i warunki socjalne osób starszych, w tym wsparcie kombatantów oraz osób będących ofiarami represji wojennych i po okresie wojennym.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 4) wdrażanie projektów w ramach Działania 6.1. „Aktywna integracja” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

2. wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

- 1) prowadzenie ośrodka adopcyjnego (w dniu 02 stycznia 2013 roku została zawarta pięcioletnia umowa o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: Prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego z Fundacją „Dla Rodziny” z siedzibą w Gdańsku przy ul. Myśliwskie Wzgórze 18a/2. Zadanie jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z art. 184 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz.U. z 2015r. poz.332 z późn. zm.);

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 2) wdrażanie projektów w ramach Działania 6.2. „Usługi społeczne” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

3. ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej

- 1) realizacja programów dotyczących ważnych zjawisk zdrowotnych z wykorzystaniem technologii medycznych i niemedycznych m.in. poprzez realizację zadań Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS, poprzez realizację zadań z zakresu zapobiegania zwalczania chorób nowotworowych, zaburzeń psychicznych oraz innych zdiagnozowanych i istotnych zagrożeń epidemiologicznych mających wpływ na zdrowie populacji województwa pomorskiego (RPS Zdrowie dla Pomorzan C.sz. 1 i C.sz. nr 2);
- 2) prowadzenie działań na temat odpowiedzialności społeczeństwa za stan własnego zdrowia m.in. poprzez kampanie społeczno – edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia obniżenia czynników ryzyka; (RPS Zdrowie dla Pomorzan, C. sz. nr 1);
- 3) aktywizacja samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa m.in. poprzez tworzenie warunków współpracy międzysektorowej oraz rozwój Pomorskiego Forum Samorządowego ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia (RPS Zdrowie dla Pomorzan C.sz. 1);
- 4) wzmocnienie i promocja skuteczności Regionalnego Systemu Monitorowania i Ewaluacji Programów Zdrowotnych RSMiEPZ jako platformy promocyjno-informacyjno-edukacyjnej poprzez udział organizacji w konsultacjach merytorycznych oraz współdziałaniu w zakresie rozpowszechniania wiedzy przy pomocy portalu (RPS Zdrowie dla Pomorzan C. sz. nr 1);

- 5) prowadzenie działań koordynujących i monitorujących dla projektów opracowanych i realizowanych w ramach Pomorskiego Partnerstwa na rzecz Zintegrowanej Opieki Zdrowotnej (RPS Zdrowie dla Pomorzan C.sz. nr 3);

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

- 6) wyróżnienie inicjatyw i działań promujących aktywność fizyczną realizowanych poprzez podmioty z terenu województwa;
- 7) działania promujące zdrowy styl życia;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 8) wdrażanie projektów w ramach Działania 5.4. „Zdrowie na rynku pracy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

4. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) wspieranie działalności Punktu Informacji Osób Niepełnosprawnych;
- 2) budowanie wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą;
- 3) współpraca na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych z organami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 4) realizacja działań służących budowaniu tożsamości regionalnej i lokalnej;
- 5) wspieranie przedsięwzięć edukacyjnych o charakterze innowacyjnym i naukowo-badawczym skierowanym m.in. do osób niepełnosprawnych;
- 6) wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień m.in. uczniów i studentów niepełnosprawnych;
- 7) organizacja szkolenia, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

5. promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy

- 1) współdziałanie przy określaniu i realizowaniu regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich, poprzez konsultowanie i opiniowanie projektu *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2017* z Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego, Pomorską Radą Organizacji Pozarządowych, Pomorską Wojewódzką Radą Rynku Pracy;
- 2) współdziałanie w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i innych osób pozostających bez zatrudnienia, w tym:
  - a) wsparcie pomorskich organizacji w zakresie poradnictwa zawodowego,
  - b) organizacja konferencji nt. poradnictwa zawodowego z udziałem przedstawicieli pomorskich organizacji;
- 3) rekomendowanie i upowszechnianie standardów współpracy instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy i integracji społecznej pn. „Pomorski Model Współpracy na Rzecz Aktywizacji Społeczno-Zawodowej” wypracowanego we współpracy z ROPS, ośrodkami pomocy społecznej, urzędami pracy oraz organizacjami pozarządowymi, w ramach zobowiązania Samorządu Województwa Pomorskiego zapisanego w RPR RPS AP (wynikającego z SRWP 2020), dotyczącego integracji działań regionalnych

instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej w zakresie pomocy wychodzenia z bierności zawodowej mieszkańców województwa;

- 4) promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez organizację Pomorskiego Dnia Przedsiębiorczości m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 5) wdrażanie projektów realizowanych w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER 2014-2020, dla których liderem lub partnerem jest organizacja pozarządowa;
- 6) prowadzenie działań informacyjnych na terenie województwa pomorskiego w zakresie PO WER 2014-2020, w szczególności informowanie o możliwościach związanych z realizacją projektów w obszarze zatrudnienia;
- 7) organizacja konferencji mającej na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy nt. wsparcia w ramach Działania 1.1 i 1.2 PO WER 2014-2020;
- 8) organizowanie konsultacji z instytucjami działającymi na rzecz grupy docelowej Poddziałania 1.2.1 POWER w celu wypracowania szczegółowych zasad konkursów regionalnych w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER 2014-2020, zgodnie z potrzebami regionalnych i lokalnych rynków pracy oraz strukturą młodzieży potrzebującej aktywizacji zawodowej; prowadzenie konsultacji w zakresie naboru wniosków aplikacyjnych w ramach Działania 1.1 i 1.2 PO WER 2014-2020 ;

odpowiedzialny za realizację – Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

- 9) wdrażanie projektów w ramach Działania 5.2. „Aktywizacja osób pozostających na rynku pracy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego (RPO WP); Działania 5.3. RPO WP „Opieka nad dziećmi do lat 3”; Działania 5.6. RPO WP „Adaptacyjność pracowników” oraz Działania 6.1. RPO WP „Aktywna Integracja” w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

6. działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

- 1) upowszechnianie, poprawa jakości i zwiększania różnorodności kształcenia ustawicznego;
- 2) promowanie idei i form aktywnego uczestnictwa w kulturze.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

7. działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości

- 1) wzmocnienie systemu wsparcia przedsiębiorczości społecznej poprzez koordynację i monitoring rozwoju ekonomii społecznej w województwie pomorskim”;
- odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej**
- 2) działania na rzecz aktywizacji i włączania partnerów, i przedstawicieli samorządu gospodarczego Pomorza do przedsięwzięć związanych z realizacją celów wskazanych w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie rozwoju gospodarczego;
  - 3) działania na rzecz budowania współpracy administracji, organizacji pozarządowych, biznesu i nauki (w szczególności w kontekście realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz umacniania potencjału Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza);
  - 4) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw i działań, mających na celu rozwój innowacyjności i wdrażanie nowych rozwiązań w praktyce gospodarczej (w szczególności z zakresu Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji);
  - 5) budowanie pozytywnych relacji i współpracy z przedstawicielami samorządu gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu,

poprzez zapraszanie ww. podmiotów do udziału w konferencjach, spotkaniach tematycznych i innych ważnych wydarzeniach o tematyce gospodarczej, organizowanych przez Departament Rozwoju Gospodarczego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Gospodarczego,

- 6) promocja i wspieranie działań mających na celu różnicowanie źródeł dochodu mieszkańców wsi i obszarów wiejskich w oparciu o lokalne zasoby (rozwój agroturystyki i przetwórstwa rolnego, rozwój Sieci Dziedzictwo Kulinarne Pomorskie, wspieranie integracji środowisk producentów żywności wysokiej jakości);

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

- 7) promocja dobrych rozwiązań przestrzennych na poziomie regionalnym i lokalnym;
- 8) doskonalenie procesu planowania przestrzennego na szczeblu regionalnym;
- 9) implementacja polityki przestrzennej województwa pomorskiego na różnych szczeblach;
- 10) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 11) wspieranie działań mających na celu kształtowanie postaw przedsiębiorczych, w tym włączanie pracodawców do tego procesu;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 12) wdrażanie projektów w ramach Działania 5.6. RPO WP „Adaptacyjność pracowników” oraz Działania 6.1. RPO WP „Aktywna Integracja” w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

8. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

- 1) udział w podejmowaniu działań informacyjnych na terenie województwa pomorskiego w zakresie możliwości wykorzystania środków EFS przeznaczonych dla naszego regionu;
- 2) organizowanie i współorganizowanie spotkań, seminariów i konferencji, mających na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z EFS;
- 3) promowanie idei wielosektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem roli organizacji pozarządowych;
- 4) propagowanie idei realizacji projektów partnerskich przez organizacje pozarządowe ubiegające się o wsparcie ze środków EFS;
- 5) prowadzenie konsultacji w zakresie przygotowania wniosków aplikacyjnych projektów współfinansowanych ze środków EFS;

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

- 6) udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej z partnerami regionalnymi województwa pomorskiego w zakresie statutowej działalności organizacji pozarządowych;
- 7) wspieranie międzynarodowej aktywności organizacji młodzieżowych, pomorskiej sieci Eurodesk oraz Młodzieżowej Rady Województwa Pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej

- 8) wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich poprzez organizowanie, promowanie i wspieranie spotkań informacyjnych, seminariów, konferencji, konkursów, publikacji, imprez targowo-wystawienniczych;
- 9) wspieranie tworzenia i promocji lokalnych, regionalnych, tradycyjnych produktów;

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

- 10) monitoring realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*, w tym współpraca w ramach aktualizacji bazy wskaźników, konsultacji wyników badań;
- 11) współpraca w ramach *Pomorskiego Forum Terytorialnego (PFT)*, które będzie ciałem o charakterze opiniodawczo-konsultacyjnym Zarządu Województwa Pomorskiego w kwestiach dotyczących realizacji SRWP 2020;
- 12) monitoring wdrażania *Regionalnych Programów Strategicznych*, w tym współpraca w ramach budowy bazy wskaźników, monitorowania efektów wdrażania przedsięwzięć strategicznych;
- 13) współpraca w zakresie przygotowania stanowisk negocjacyjnych SWP do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 14) wspieranie działalności Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących w ramach Osi 4 Leader – Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Lokalnych Grup Rybackich (LGR) funkcjonujących w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020 m.in. w zakresie szkoleniowo-doradczym, wydawania publikacji i wspierania funkcjonowania Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich;
- 15) wspieranie inicjatyw zgłaszanych przez partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w następujących obszarach tematycznych:
  - a) wzmocnienie efektywności zadań realizowanych przez lokalne grupy działania (LGD), w tym aktywizacji społeczności wiejskiej oraz opracowywania i realizacji lokalnych strategii rozwoju m.in. poprzez organizację seminariów, szkoleń, warsztatów dla LGD oraz promocję efektów realizacji lokalnych strategii rozwoju,
  - b) promowanie rozwoju przedsiębiorczości, w tym rolniczej na obszarach wiejskich oraz wspólnych form działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki i turystyki wiejskiej m.in. poprzez organizację targów, wystaw, jarmarków, konkursów, zagranicznych wizyt studyjnych, warsztatów wyjazdowych, festynów itp.,
  - c) promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich m.in. poprzez organizację szkoleń, debat publicznych;
  - d) promocja wspólnych form działania na rzecz innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich, poprzez organizację spotkań, szkoleń, warsztatów, konferencji;

odpowiedzialny za realizację – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich

- 16) propagowanie działań w zakresie sportu dla wszystkich jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

9. nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie

- 1) wspieranie przedsięwzięć edukacyjnych o charakterze innowacyjnym i naukowo-badawczym;
- 2) wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień uczniów i studentów;
- 3) promocja edukacji przedszkolnej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 4) wdrażanie projektów w ramach Działania 3.1. „Edukacja Przedszkolna” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego (RPO WP) oraz Poddziałania 3.2.1. RPO WP „Edukacja ogólna w ramach którego projekty realizowane we

współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

10. działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży

wspieranie przedsięwzięć edukacyjnych o charakterze innowacyjnym i naukowo-badawczym.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

11. kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

1) wspieranie zadań z zakresu kultury obejmujących:

- a) przedsięwzięcia o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym służące podtrzymywaniu i rozpowszechnianiu tradycji regionu Pomorza, w tym także przedsięwzięcia o charakterze jubileuszowym,
- b) przedsięwzięcia artystyczne o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, realizowane zgodnie z polityką kulturalną województwa pomorskiego i mające istotne znaczenie dla promocji kultury regionu w kraju i za granicą,
- c) promowanie dzieł twórców kultury województwa pomorskiego,
- d) dokumentowanie, badanie i upowszechnianie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pomorza,
- e) ochrona i rozwój kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego, w tym ochrona unikalnych, zanikających zawodów i umiejętności artystycznych,
- f) propagowanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych,
- g) zachowanie, rozwój i promocja języka regionalnego,
- h) wzbogacanie oferty w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej,
- i) inicjatywy mające na celu doskonalenie form zarządzania i pozyskiwania funduszy krajowych i zagranicznych dla realizacji projektów kulturalnych,
- j) wspieranie systemu tworzenia monitoringu życia kulturalnego regionu,
- k) propagowanie działań na rzecz opieki nad zabytkami,
- l) przedsięwzięcia promujące arcydzieło Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny”,
- m) współpraca merytoryczna ze związkami i stowarzyszeniami twórczymi m.in. przy organizowaniu konkursów (np. stypendialnych czy Pomorskiej Nagrodzie Artystycznej).

**odpowiedzialny za realizację – Departament Kultury (wiodący),
Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

- 2) realizacja działań służących budowaniu tożsamości regionalnej i lokalnej;
- 3) działania z zakresu promocji czytelnictwa;
- 4) promowanie idei i form aktywnego uczestnictwa w kulturze.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

12. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

- 1) wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz programów sportu powszechnego aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego;
- 2) wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;
- 3) współfinansowanie i współpraca ze związkami sportowymi, klubami sportowymi oraz innymi organizacjami pozarządowymi w organizowaniu imprez sportowych,

- konkursów, konferencji z zakresu kultury fizycznej;
- 4) organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
  - 5) wspieranie inicjatyw powszechnej dostępności sportu;
  - 6) zakup sprzętu sportowego.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu
(wiodący), Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

13. ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

- 1) promocja potencjału turystyki regionu, jako dziedziny rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego, w celu aktywizacji branży turystycznej, podniesienia konkurencyjności i innowacyjności oraz poprawy jakości oferty turystycznej i jej komercjalizacji;

**odpowiedzialny za realizację – Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna,
Departament Turystyki i Promocji (wspierający)**

- 2) rybactwo:
  - a) współpraca z pozarządowymi organizacjami rybackim w zakresie propagowania racjonalnej gospodarki rybackiej;
  - b) wspieranie rozwoju hodowli, przetwórstwa oraz popularyzacji konsumpcji ryb- poprzez promowanie spotkań informacyjnych, seminariów, konferencji, konkursów, publikacji, imprez;
- 3) łowiectwo:
  - a) wspieranie zadań edukacyjnych i kulturalnych mających na celu popularyzację tradycji i kultury łowieckiej,
  - b) wspieranie inicjatyw mających na celu ochronę bioróżnorodności i gatunków zagrożonych wyginięciem;
- 4) ochrona przyrody:
  - a) wspieranie zadań z zakresu edukacji przyrodniczej promującej wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i turystyczne parków krajobrazowych,
  - b) wspieranie ochrony przyrody poprzez promowanie i wspomaganie seminariów, konkursów, publikacji, wystaw, festynów, turnusów ekologicznych, spotkań informacyjnych itp.;
- 5) zadania edukacyjne na rzecz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa:
  - a) promowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych oraz ulegających biodegradacji,
  - b) propagowanie ograniczenia stosowania opakowań jednorazowych i wykonanych z tworzyw sztucznych,
  - c) promocja użytkowania produktów zawierających surowce pochodzące z odzysku,
  - d) propagowanie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska wśród mieszkańców województwa, m.in. emisji do powietrza, emisji hałasu i emisji do wód,
  - e) edukacja w zakresie przyczyn i skutków marnowania żywności;
- 8) wspieranie inicjatyw związanych z ochroną przed dewastacją i degradacją środowiska oraz utrzymaniem porządku na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- 9) wspieranie produkcji i sprzedaży żywności ekologicznej.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa,
Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych**

14. turystyka i krajoznawstwo

- 1) promowanie wydarzeń o charakterze turystycznym i krajoznawczym o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym w tym międzynarodowym, oferta oparta o kluczowe wyróżniki regionu takie jak:
  - a) tożsamość kulturalna,
  - b) dziedzictwo kulturowe,
  - c) potencjał przyrodniczy;
- 2) oznakowywanie szlaków turystycznych pieszych, w tym:
  - a) udział przy opracowywaniu standardów oznakowania szlaków turystycznych i pieszych,
  - b) wspieranie powstawania i utrzymania szlaków turystycznych pieszych (oznakowanie, znakowanie i renowacje),
  - c) ponadlokalne zagospodarowanie szlaków turystycznych pieszych;
- 3) wdrażanie produktów turystycznych województwa pomorskiego, w tym:
  - a) jako niezbędnego elementu oferty turystycznej opartych o kluczowe wyróżniki regionu takie jak: tożsamość regionalna, dziedzictwo kulturowe, potencjał przyrodniczy,
  - b) kompleksowość produktu turystycznego (produkty oferujące kilka dostępnych form aktywności turystycznej związane z budowaniem sieci współpracy różnych podmiotów i instytucji, będących gestorami, administratorami lub organizatorami poszczególnych składników produktu turystycznego).

**odpowiedzialny za realizację – Departament Turystyki i Promocji (wiodący),
Biuro Współpracy Zagranicznej (wspierający)**

15. działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami

- 1) wsparcie podmiotów z województwa pomorskiego w przygotowaniu projektów realizowanych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa w ramach prowadzonego Regionalnego Punktu Kontaktowego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 2) tworzenie jak najlepszego wizerunku regionu, poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych form promocji województwa pomorskiego, uwzględniając przy tym bieżące działania promocyjne innych podmiotów regionalnych, samorządowych, administracji rządowej i organizacji pozarządowych.

**odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej,
Departament Rozwoju Gospodarczego**

16. promocja i organizacja wolontariatu

- 1) promowanie idei wolontariatu i działań wolontarystycznych pomorskich organizacji pozarządowych na poziomie wojewódzkim i międzynarodowym ;

odpowiedzialny za realizację – Pełnomocnik

- 2) upowszechnianie idei wolontariatu poprzez działalność informacyjną na rzecz osób wycofanych i nieaktywnych, zagrożonych alienacją społeczną, bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców;

odpowiedzialny za realizację – Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

- 3) działania z zakresu upowszechniania wzorca aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności, kształtowania kompetencji społecznych oraz zwiększania uczestnictwa mieszkańców w wolontariacie;

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

- 4) rozwój idei wolontariatu, zwłaszcza w oddziałach szpitalnych, poprzez realizację programu „Wolontariusz w szpitalu”.

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

17. pomoc Polonii i Polakom za granicą

- 1) współpraca z Polonią, która może stanowić pomost i istotny czynnik aktywizujący w kontaktach z poszczególnymi regionami;
- 2) wspieranie rozwoju tożsamości narodowej w środowiskach polonijnych.

odpowiedzialny za realizację – Biuro Współpracy Zagranicznej

18. działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych

wspieranie przedsięwzięć integracyjnych środowisk kombatanckich i koordynacji ich działań.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (wiodący), Departament Kultury, Departament Turystyki i Promocji (wspomagające)

19. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym

- 1) realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych (w tym działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej, różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej, działań prowadzonych w świetlicach z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym) oraz działań terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień, w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania;
- 2) realizacja działań profilaktycznych adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi oraz działań edukacyjnych dla rodziców, opiekunów i wychowawców, zwiększających ich kompetencje w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych przez nie - w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania;
- 3) realizacja rekomendowanych programów w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań (znajdujących się w bazach danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji);
- 4) prowadzenie działań interwencyjnych oraz realizacja programów pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych i dla osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych;
- 5) edukacja kobiet ciężarnych i planujących ciążę, członków ich rodzin, pracowników służby zdrowia i różnych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych itp.), na temat Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) i Poalkoholowego Uszkodzenia Płodu (FASD) oraz udzielanie pomocy dzieciom z FAS/FASD;
- 6) inicjowanie przedsięwzięć wspomagających osoby uzależnione od środków psychoaktywnych w utrzymaniu abstynencji, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 7) realizacja dodatkowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach przeciwdziałania patologiom społecznym.

odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu

20. działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w § 4. pkt. 1-21

- 1) wspieranie Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, w tym poprzez działania na rzecz wzmocnienia i poszerzenia oferty pomorskich funduszy lokalnych TJ: Fundusz Inicjowania Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Pomorski Fundusz Młodzieżowy, Akumulator Społeczny;
- 2) Zespół Międzysektorowy, do końca 2017 roku, wypracuje rekomendacje i rozwiązania umożliwiające wdrożenie narzędzi prowadzących do osiągnięcia celów Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych;
- 3) prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim;
- 4) współorganizowanie kampanii promocyjnych organizacji pozarządowych, w tym kampanii 1%;
- 5) współredagowanie zakładki „organizacje pozarządowe” na stronie internetowej www.rops.pomorskie.eu zawierającej informacje dotyczące współpracy pomorskich organizacji z Samorządem, ważnych wydarzeń z życia trzeciego sektora;
- 6) opracowanie modelu funkcjonowania pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na wszystkich szczeblach samorządu.

odpowiedzialny za realizację - Pełnomocnik, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Departament Turystyki i Promocji (wspomagające)

§ 6.

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Program jest finansowany z budżetu Województwa, budżetu państwa, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).
2. Planowana wysokość środków przeznaczona na finansowanie Programu z budżetu Województwa określona zostanie w budżecie Województwa na rok 2017 i wynosić będzie 6.060.735,00 zł.
3. Środki mogą w ciągu roku budżetowego zostać zwiększone lub zmniejszone w zależności od sytuacji finansowej Województwa.
4. Planuje się wzorem lat ubiegłych dofinansowanie około 1.000.000,00zł na otwarty konkurs ofert ze Środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od wysokości środków otrzymanych w roku 2017 r. z PFRON. Środki pochodzące z funduszu przeznaczone na realizację Programu zostaną określone w stosownej uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego.
5. Planowana wysokość środków w ramach realizacji umów wieloletnich na rok 2017 wynosi 328.735,00 zł. Są one przeznaczone na prowadzenie przez Fundację „Dla Rodziny” Ośrodka Adopcyjnego z siedzibą w Gdańsku przy ul. Myśliwskie Wzgórze 18a/2. Środki z budżetu państwa (dotacja celowa) są zabezpieczone w budżecie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej. Zgodnie z treścią art. 154 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 332) Marszałek Województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na co najmniej 5 lat.
6. Planowana wysokość środków przeznaczonych na niżej wymienione priorytetowe zadania publiczne zlecane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert (w tym ogłaszanych w trybie art. 16a ustawy) kształtuje się następująco:

- 1) **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej** – kwota, która była zaplanowana na 2016 rok – 450.000,00 zł; kwota zaplanowana na 2017 rok – 377.500,00zł – co stanowi 39,89% planowanego budżetu całego Departamentu:
  - a) łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych, poprzez wsparcie działalności banków żywności i łaźni publicznych,
  - b) promocję dobrych praktyk organizacji pozarządowych, wymianę doświadczeń w zakresie działań w obszarze pomocy społecznej, w tym Nagroda w konkursie Bursztynowego Mieczyka,
  - c) wspieranie przedsięwzięć pomocowych uwzględniających stan zdrowotny i warunki socjalne osób starszych, w tym wsparcie kombatanów oraz osób będących ofiarami represji wojennych i po okresie wojennym,
  - d) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
  - e) budowanie wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą;
- 2) **Departament Zdrowia** – kwota, która była zaplanowana na 2016 rok – 60.000,00 zł; kwota zaplanowana na 2017 rok – 65.000,00zł – co stanowi 0,11% planowanego budżetu całego Departamentu:
  - a) ochrona i promocja zdrowia;
- 3) **Departament Edukacji i Sportu** – kwota, która była zaplanowana na 2016 rok-4.407.000,00 zł; kwota zaplanowana na 2017 rok – 4.207.000,00zł. W obszarze edukacji zaplanowano kwotę 131.000,zł co stanowi 0,36% planowanego budżetu całego Departamentu w zadaniach dotyczących edukacji. W obszarze sportu zaplanowano kwotę 4.076.000,00zł co stanowi 88% planowanego budżetu całego Departamentu w zadaniach dotyczących sportu:
  - a) ochrona i promocja zdrowia,
  - b) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
  - c) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,
  - d) działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
  - e) nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie,
  - f) wypoczynek dzieci i młodzieży,
  - g) wspieranie działań służących umacnianiu tożsamości regionalnej i lokalnej,
  - h) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
  - i) promocja i organizacja wolontariatu,
  - j) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
  - k) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 4) **Departament Kultury** – kwota, która była zaplanowana na 2016 rok - 1.000.000,00zł; kwota zaplanowana na 2017 rok - 1.000.000,00zł– co stanowi 1,16% planowanego budżetu całego Departamentu:
  - a) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 5) **Departament Turystyki i Promocji** – kwota, która była zaplanowana na 2016 rok 100.000,00 zł; kwota zaplanowana na 2017 rok – 80.000,00 zł – co stanowi 3,6% planowanego budżetu całego Departamentu:
  - 1) promowanie wydarzeń o charakterze turystycznym i krajoznawczym o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym, oferta oparta o kluczowe wyróżniki regionu takie jak:
    - a) tożsamość regionalna,
    - b) dziedzictwo kulturowe,
    - c) potencjał przyrodniczy;
  - 2) oznakowywanie szlaków turystycznych pieszych, w tym:

- a) wspieranie powstawania i utrzymania szlaków turystycznych pieszych (oznakowanie, znakowanie i renowacje),
- 3) wdrażanie produktów turystycznych województwa pomorskiego, w tym:
  - a) jako niezbędnego elementu oferty turystycznej opartych o kluczowe wyróżniki regionu takie jak: tożsamość regionalna, dziedzictwo kulturowe, potencjał przyrodniczy.

§ 7.

FORMY WSPÓLPRACY

1. Współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy.
2. Współpraca finansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach, w tym w:
  - 1) ustawie w formie:
    - a) powierzenia wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
    - b) wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
3. Współpraca pozafinansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących formach:
  - 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań oraz promowanie działalności organizacji i współpracy z Samorządem poprzez publikowanie na stronach internetowych Samorządu oraz na portalu regionalnym ważnych informacji, dotyczących zarówno działań samorządu, jak i organizacji pozarządowych, w tym informacji o planowanych posiedzeniach Komisji Sejmiku, na których dyskutowane będą projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych a także wydarzeń wynikających z realizowanych zadań publicznych;
  - 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, dotyczących szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej;
  - 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy z PRDPP;
  - 4) tworzenie wspólnych zespołów międzysektorowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym;
  - 5) realizację wspólnych przedsięwzięć, w tym:
    - a) organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, warsztatów, sesji, debat, festiwali, spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, przeglądów, zawodów, imprez,
    - b) współpraca przy świadczeniu usług na rzecz lokalnej społeczności,
    - c) otwarte spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu dotyczące bieżących problemów i potrzeb mieszkańców Województwa;
  - 6) obejmowanie patronatem Marszałka wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
  - 7) spotkania i konsultacje organizacji pozarządowych z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa za realizację zadań w poszczególnych sferach zadań publicznych;
  - 8) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, w szczególności z partnerami o podobnym działaniu w regionach partnerskich;

- 9) udostępnienie sal mieszczących się w siedzibie Urzędu, z przeznaczeniem na organizację przedsięwzięć związanych ze statutową działalnością organizacji pozarządowych zgodnie z obowiązującą uchwałą Zarządu;
  - 10) wspólne diagnozowanie problemów i potrzeb organizacji pozarządowych w województwie pomorskim.
4. Ponadto współpraca może odbywać się na podstawie umów partnerskich określonych w ustawie z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 poz. 217) oraz tzw. *regrantingu*, w ramach którego współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi będzie się odbywać na zasadach opisanych w ustawie oraz w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego na lata 2016-2020.

§ 8.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Partnerami uczestniczącymi w realizacji Programu są:
  - 1) Sejmik,
  - 2) Zarząd,
  - 3) departamenty Urzędu,
  - 4) jednostki organizacyjne podległe Samorządowi,
  - 5) PRDPP,
  - 6) PROP,
  - 7) PSCOP,
  - 8) Pełnomocnik,
  - 9) organizacje pozarządowe.
2. Za monitorowanie sposobu realizacji Programu odpowiada Pełnomocnik.
3. Metodami i narzędziami wykorzystywanymi w monitorowaniu będą:
  - 1) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez organizacje pozarządowe,
  - 2) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez departamenty Urzędu.

§ 9.

TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT

1. Zarząd, uchwałą w sprawie określenia założeń budżetowych oraz organizacji prac nad projektem budżetu województwa pomorskiego na 2017 rok, wskazuje departamenty organizujące konkursy.
2. Za treść i formę ogłoszenia o konkursie oraz powołanie i prace Komisji, których zadaniem jest opiniowanie ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych w poszczególnych zakresach, odpowiedzialne są właściwe merytorycznie departamenty Urzędu.
3. Po uchwaleniu Programu przez Sejmik, Pełnomocnik zamieszcza na stronie internetowej Samorządu informację o możliwości wskazania przez organizacje pozarządowe kandydatów na członków poszczególnych Komisji.
4. Pełnomocnik przekazuje listę kandydatów na członków Komisji do departamentów odpowiedzialnych za powołanie i prace poszczególnych Komisji.
5. Zarząd w drodze uchwały:
  - 1) ogłasza otwarte konkursy ofert,
  - 2) powołuje Komisje, wskazując Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Komisji.

6. W skład Komisji wchodzi:
  - 1) 3 przedstawicieli Zarządu,
  - 2) 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych, zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy,
  - 3) w przypadku mniejszej liczby zgłoszonych kandydatów, o których mowa w pkt. 2 liczba ta może być mniejsza,
7. Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji lub Wiceprzewodniczący (w przypadku nieobecności Przewodniczącego).
8. Obowiązki Przewodniczącego Komisji:
  - 1) wyznaczenie miejsc i terminów posiedzeń Komisji oraz powiadomienie członków Komisji o terminach posiedzeń,
  - 2) prowadzenie posiedzeń Komisji,
  - 3) informowanie członków Komisji o odpowiedzialności w przypadku naruszenia przepisów dotyczących prac Komisji.
9. Obowiązki członków Komisji:
  - 1) rzetelne i obiektywne wykonywanie powierzonych im czynności, kierując się wyłącznie przepisami prawa, wiedzą i doświadczeniem,
  - 2) czynny udział w pracach Komisji,
  - 3) niezwłoczne informowanie Przewodniczącego o okolicznościach uniemożliwiających wykonywanie obowiązków członka Komisji.
10. Prawa członków Komisji:
  - 1) uczestnictwo we wszystkich pracach Komisji,
  - 2) wgląd do dokumentów związanych z pracą Komisji (oferty i załączniki) w siedzibie i godzinach pracy Urzędu, w terminie ustalonym z Przewodniczącym Komisji.
11. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy zapewniają:
  - 1) obsługę techniczno-organizacyjną Komisji,
  - 2) organizowanie w porozumieniu z Przewodniczącym posiedzeń Komisji,
  - 3) prowadzenie korespondencji w zakresie zleconym przez Przewodniczącego,
  - 4) sporządzanie protokołów z posiedzeń Komisji, jak również innych dokumentów związanych z pracą Komisji.
12. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy ustalają kryteria formalne i merytoryczne oceny ofert konkursowych oraz opracowują „kartę oceny” jako narzędzie służące do oceny wniosków. Wnioskom o realizację zadania publicznego przyznawane są punkty w obrębie każdego z ustalonych kryteriów oceny, które są następnie sumowane. Jest to podstawa do ustalenia kolejności (hierarchizacji) dofinansowania realizacji zadań. Na podstawie „karty oceny” przygotowuje się listę rankingową, ukazującą złożone oferty wraz z przyznaną im liczbą punktów. Lista ta będzie załącznikiem do protokołu z obrad Komisji Konkursowej. Na wniosek organizacji pozarządowej po każdym rozstrzygniętym konkursie ofert kopia karty oceny oferty wnioskującej organizacji pozarządowej może być przekazana wnioskującej organizacji pozarządowej.
13. Celem działania Komisji jest:
  - 1) weryfikacja wyników oceny formalnej ofert dokonanej przez departament merytoryczny z której sporządzany jest protokół,
  - 2) ocena merytoryczna oferty spełniających kryteria formalne na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu konkursowym,
  - 3) przedstawienie propozycji wysokości podziału środków finansowych na poszczególne oferty.
14. Tryb pracy Komisji:
  - 1) Komisja może pracować w systemie elektronicznego naboru wniosków wskazanego w ogłoszeniu o konkursie jak również na posiedzeniach w siedzibie Urzędu;
  - 2) obrady odbywają się w obecności co najmniej połowy składu Komisji;

- 3) Komisja podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności - Wiceprzewodniczącego;
  - 4) z obrad Komisji sporządza się protokół, z którym zapoznają się wszyscy członkowie uczestniczący w pracach Komisji. Protokół podpisuje Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący w jego zastępstwie. Protokół przedstawia się Zarządowi łącznie z projektem uchwały, o którym mowa w ust. 15.
15. Decyzję w sprawie zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, podejmuje w formie uchwały Zarząd, w oparciu o opinię Komisji.

§ 10.

SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Za sposób oceny realizacji programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik, który w tym zakresie będzie współpracował z PRDPP i PROP.
2. Narzędziami wykorzystywanymi w ocenie programu będą:
  - 1) kwestionariusz ankiety skierowany do departamentów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i działań wymienionych w Programie;
  - 2) kwestionariusz ankiety skierowany do organizacji pozarządowych;
  - 3) analiza dokumentów składanych przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, departamenty Urzędu zaangażowane w realizację zadań Programu;
  - 4) monitorowanie działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i Samorząd.
3. Ustala się między innymi następujące wskaźniki efektywności Programu:
  - 1) liczba osób, które są adresatami realizowanych zadań publicznych;
  - 2) liczba organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne w oparciu o dotacje przekazywane przez Samorząd na podstawie ustawy oraz przepisów ustaw, o których mowa w § 7 ust 2;
  - 3) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu województwa na realizację tych zadań;
  - 4) liczba i różnorodność zadań publicznych realizowanych przy współpracy Samorządu Województwa i organizacji pozarządowych.
  - 5) liczba przedsięwzięć, którym udzielono patronatów Marszałka Województwa Pomorskiego.
4. Wnioski z realizacji Programu będą wykorzystane przy tworzeniu Programu na rok 2018 i w latach następnych.
5. W terminie do dnia 31 maja 2018 roku Zarząd przedłoży Sejmikowi sprawozdanie z realizacji Programu.

§ 11.

INFORMACJE O SPOSOBIE TWORZENIA PROGRAMU ORAZ O PRZEBIEGU KONSULTACJI

1. Za opracowanie Program odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Zespół Międzysektorowy do dnia 30 czerwca 2016 roku pracował nad projektem Programu. Projekt był tworzony również przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku. Następnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zgodnie z § 13 ust. 2 załącznika do Uchwały 172/XV/15 Sejmiku z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa

Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2016 opracował projekt Programu z zachowaniem terminu do 30 lipca 2016 r.

2. Zgodnie z Uchwałą Nr 1232/LI/10 Sejmiku z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z wojewódzką radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji w terminie od 11 sierpnia do 04 września 2016 r. przeprowadzono z organizacjami pozarządowymi konsultacje pisemne za pośrednictwem poczty emailowej oraz ustne w formie spotkań konsultacyjnych. Informacje o przeprowadzeniu konsultacji wraz z projektem Programu zamieszczone zostały na stronie internetowej Samorządu, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu oraz na stronie www.ngo.pl. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku został przedłożony w formie pisemnej PRDPP, która pozytywnie zaopiniowała projekt.
3. Program został pozytywnie zaopiniowany przez PROP oraz Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.
4. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wraz z Pełnomocnikiem przedłożyli Zarządowi projekt Programu wraz ze sprawozdaniem z konsultacji. Sprawozdanie z konsultacji zostało również zamieszczone na stronie internetowej Samorządu.
5. Zarząd przedstawił Sejmikowi sprawozdanie z konsultacji wraz z projektem uchwały będącej przedmiotem konsultacji, załączając jednocześnie własne stanowisko odnośnie uzyskanych opinii oraz pisemną opinię PRDPP.

§ 12.

OPRACOWANIE PROJEKTU PROGRAMU NA 2018 ROK

1. Projekt Programu na 2018 rok będzie opracowywany przez Zespół Międzysektorowy przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku.
2. Ostatecznie Program Współpracy na rok 2018 opracowany zostanie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej najpóźniej do dnia 30 lipca 2017 roku, a następnie będzie podlegał konsultacjom z organizacjami pozarządowymi zgodnie z uchwałą Sejmiku, o której mowa w § 11 ust. 2, z PRDPP lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku zostanie przedłożony do zaopiniowania w formie pisemnej PRDPP.

